

get har været et grundlæggende princip for danske folkebiblioteker siden 1920, men blev først formuleret i den gældende bekendtgørelse om folkebiblioteker. Bestemmelsen indebærer, at biblioteket skal råde over et alsidigt materiale, der lader alle opfattelser komme til orde, og at intet materiale af kvalitet må udelukkes på grund af de politiske, moralske eller religiøse synspunkter, det er udtryk for, idet det overlades benytteren på dette grundlag at danne sig sin personlige opfattelse. Det er således ikke den enkelte bogs (resp. andet materiales) neutralitet eller objektivitet kravet gælder, men helheden, der skal rumme materiale, som belyser et givet emne fra alle sider.

Til § 5.

Bestemmelserne i § 5 afløser bestemmelserne i nugældende lovs § 6 stk. 1-2, jfr. bekendtgørelsens § 17 stk. 8. Med lovforslagets formulering identificeres biblioteksbetjening med heltidsbiblioteksbetjening. Kravet om etablering af heltidsbibliotek gøres her ved generelt, medens det i nugældende lov dels er knyttet til en indbyggergrense (5.000 indb. lovens § 6, stk. 2), dels er afhængigt af om der ved et bibliotek er ansat en eller flere heltidsbeskæftigede personer (lovens § 6, stk. 1). Ændringen er væsentligst af principiel karakter. Kun 23 kommuner med under 5.000 indb. har endnu ikke etableret heltidsbibliotek, medens 95 kommuner med et større indbyggertal har opnået midlertidig dispensation fra kravet om etablering af heltidsbibliotek, jfr. nugældende lovs § 6, stk. 3. De nuværende deltidsbiblioteker kan dog fortsætte som sådanne indtil videre. Hertil sigter lovforslagets § 20, se bemærkninger hertil.

Situationen er for øjeblikket den at af landets 277 kommuner har de 159 (med ca. 4.2 mio. indb.) heltidsbetjening, og de 118 (med ca. 0,8 mio. indb.) deltidsbetjening. Af disse sidste berøres som nævnt kun de 23 af ændringen i lovforslaget.

Betegnelsen heltidsbibliotek og deltidsbibliotek der blev indført i forbindelse med bibliotekslovrevisjonen 1964 er ikke anvendt i loven men er gennemført i bekendtgørelse af 13. maj 1965 og 24. oktober 1966. Af nugældende lovs § 6 stk. 1-2, jfr. § 7 stk. 1 fremgår indirekte at et heltidsbibliotek er karakteriseret ved at dets leder er heltidsbeskæftiget og faguddannet bibliotekar. Omvendt forstås ved deltidsbibliotek et bibliotek hvis leder er deltidsbeskæftiget og hvor der ikke består krav om at denne skal være faguddannet. Ved faguddannet bibliotekar forstås en person der har gennemført folkebibliotekarstudiet ved Danmarks Biblioteksskole (eller en som ligeberettigede hermed anerkendt anden

bibliotekarisk uddannelse). For ledere og filialledere ved deltidsbiblioteker består iht bekendtgørelsens § 17 stk. 4 krav om deltagelse i et (2 ugers) grundkursus, jfr. bemærkninger til § 20.

Det følger umiddelbart af det ovenfor anførte, at der ikke i deltidsbibliotekerne er mulighed for at tilvejebringe en biblioteksbetjening af samme omfang og på samme professionelle niveau som i heltidsbibliotekerne.

Dette kommer også til udtryk ved, at der i de nugældende bekendtgørelser på en række områder findes særbestemmelser for deltidsbiblioteker, karakteriseret ved reducerede fordringer til virksomheden, især mht åbningstider, retningslinier for bogbestand mv. (Om de særlige deltidsbiblioteksbestemmelser, se iøvrigt bemærkninger til § 20).

Ekstistensen af 2 principielt forskellige niveauer for biblioteksbetjening harmonerer ikke med den tidligere og nuværende lovgivnings målsætning: at tilvejebringe en principielt ensartet biblioteksservice for alle uanset bopæl. Deltidsbibliotekerne har især været og er i det væsentlige stadig knyttet til landkommunerne. Der er imidlertid, som udviklingen i samfundet har formet sig, ikke grund til at antage, at biblioteksbehovet, kvantitativt eller kvalitativt, er anderledes på landet end i byerne. Bibliotekslovgivningen bør derfor — som det er gennemført i skolelovgivningen — ikke i sine krav til virksomhedens indhold og kvalitet skelne mellem forskellige kommunetyper.

Forslaget om at gøre kravet om etablering af heltidsbiblioteksbetjening generelt må på den her nævnte baggrund betragtes som noget principielt meget væsentligt. Dette gælder uanset, at dets gennemførelse i praksis først kan ske efter en årrække, i hvilken kommuner, der ved lovens ikrafttræden har deltidsbibliotek, kan fortsætte hermed, se bemærkninger til § 20.

Formuleringen af § 5 udtrykker det der karakteriserer heltidsbiblioteket i den hævdundne betydning af dette ord: at den ledende bibliotekar er heltidsbeskæftiget og faguddannet og at det bibliotekariske arbejde iøvrigt varetages af faguddannede bibliotekarer.

Det er imidlertid næppe muligt at give en præcis definition af bibliotekarisk arbejde. Dette skyldes ikke mindst at der i de senere år er foregået en stadig ændring af arbejdsfordelingen. Arbejder der hidtil var betragtet som bibliotekariske eller blev udført af bibliotekarer er overført til andre personalekategorier, især den nye type medarbejdere biblioteksassistenter hvis grunduddannelse er kontormæssig. Denne ændrede arbejdsfordeling er vidt fremskredet men endnu ikke fuldt gennemført. Med